

*todo este libro
esta en los
tractados*

Tractatus iuris Re

*tom. 12.
folio. 357.*

GALIAE, PER EGREGIUM

hasta el fin

virum Do. Arnulphum Ruzcum,

In suprema Parisien. curia Con-
siliarium, editus:

Cui supplementum (63. quæstiones
continens) fuit iunctum.

*Opera quidem Do. Philippi v. robi Biturici, sacrorum Ca-
nonum Doctoris: & in ea suprema Curia advocati.*

Etiam tractatus duo ad eiusdē iuris Regaliæ cognitionē,
non minus vtilis, quàm necessarii, fuerunt additi.

primus altercationē ratione Iurisdictionū inter Do. ecclesie Galli-
cane prelatos, & Do. regni Francia tēporales ortam, ac coram
Rege per magistrum v. etrum de Cugneris, parte dictor. m. Do.
temporalium propositam, Do. v. etro Bertrandi pro ipsis dominis
prelatis respondente, continet.

secundus ipsarum Iurisdictionum originem amplecti-
tur, vnaque, an alteri subsit.

1 5 5 1

Parisiis apud Galeorum à Prato, ad pri-
mam Regii palatii columnam.

Cum privilegio Regis.

Coll. Soc. I. N. S. V. Salm. ex dono P. Regim.

Privilège.

LE Roy nostre sire a permis & o-
ctroyé a Galiot du Pré, Libraire
iuré de l'Vniuersité de Paris, qu'il
puisse faire imprimer, & vendre
ce present volume des droictz de
Regale. Et inhibé & defendu a tous Impri-
meurs, Libraires, & autres, que sur peine de
perdition des liures qu'ilz auroient imprimez
& venduz, & d'amende arbitraire: & dōmai-
ges & interestz dudiect Galiot, durāt le temps
& terme de six ans, expirez, a cōpter du iour
& date de l'impression dudiect present volu-
me, ilz ne puissent iprimer lediect volume sur
la presente copie, ny icelluy imprimé vendre,
comme le tout apert plus amplemēt par la te-
neur du privilege. Donnē a Paris le dixneuf-
iesme de Ianuier, mil cinq cens cinquante.

Signé de Thou.

Summarium primæ partis Præfationis.

- 1 Ius Regaliorum est species excellentior, q̄ iuris patronatus.
- 2 Conseruatio prerogatiuarum, & priuilegiorum coronæ Francia, est exaltatio illius, & stabilimentum.
- 3 Quo iure & titulo Francorum Reges ius Regaliæ sibi uendicarunt.
- 4 Ioannes Monachi fuit Vicecæcellarius Bonifacii papæ octau.
- 5 Ius Regaliorum tam à iure diuino, quàm à Pontificio, & sacris Concilijs processit.
- 6 Reges Francorum appellantur protectores & deffensores, ac patroni ecclesiarum cathedralium.
- 7 Si inferiores fundatores habent ius presentandi, à fortiori principes, ratione dotationis habere debent ius conferendi, ratio subicitur, nume. 8.
- 9 Ius Regaliorum fuit approbatum in concilio Lugdunen. cui præfuit Gregorius papa decimus.
- 10 Rex est in quasi possessione percipiendi ius Regaliorum.
- 11 Ius Regaliæ fuit per multos summos Pontifices approbatum.
- 12 Sanctus Ludouicus dando appanagium fratri suo Carolo, reseruauit sibi ius Regaliæ, prout & alii Reges eius successores.
- 13 Cognitio & determinatio collationum iure Regaliæ factarum, curiæ parlamenti Parisien. committitur, tam in possessorio quàm in petitorio.
- 14 Pluribus modis ius Regaliæ Regi competit.
- 15 Patronus tempore foundationis onus ecclesiæ imponit.
- 16 Collationes sunt in iure, prout presentationes & electiones.
- 17 Rex erigendo uel fundando ecclesiam, uidetur tacitè ius Regaliæ sibi retinere.
- 18 Nemo potest facere quin intra in sua dispositione locum habeant.
- 19 Si ius conferendi, aut presentandi non fuit reseruatum, eccle-

Quæstiones 63. Lectori VIAM AD IVRIS REGALIAE intelligentiam præbentes, Non solum Iuris cõmunis dictamine, verum & supremæ Parlamenti curiæ arrestis, firmatæ,

*Per Do. Philippum Probum Bituricum, sacri Iuris Canonici
doctorem, editæ, priuilegiisque dicti iuris Regaliæ, pro illius
ampliori elucidatione, iunctæ.*

¶ Etiam & pro ea intelligentia, Tractatus duo, Do. Petri Ber-
trandi, episcopi Eduen. & sanctæ Romanæ ecclesiæ pres-
byteri Cardinalis, additi.

*Primus quorum, Contentionẽ rationẽ Iurisdictionum spiritualis,
videlicet & temporalis, coram Christianissimo Franciæ rege,
inter eundem Bertrandi, pro dominis ecclesiæ Gallicanæ præla-
tis: & magistrum Petrum de Cugneris, pro dominis tempo-
ralibus regni, habitam, continet.*

Secundus uerò, earum iurisdictionũ originem amplectitur.

¶ Non desunt Summaria quæstionum, & duorum huiusmodi
tractatum, prout nec Index alphabeticus, materiarum
in eis quæstionibus contentarum.

*Parisius, apud Galeotum à Prato, ad primam regii
palatii columnam.*

I 5 5 I.

Cum gratia, & priuilegio.

¶ Summarium.

- 1 Pauperibus & peregrinis, messibus factis, & uindemiis, relinquendæ sunt spica, prout & racemi dimittendi.
- 2 Antecessores nostri, per sua scripta non capiunt omnia, sed suis successoribus quædam derelinquunt.
- 3 Sæpè etiam olitor, ualde opportuna est loquutus.
- 4 Iuniores, quanto perspicaciores.
- 5 Exempla præstantia, plus mouent quàm præterita.
- 6 Qui nimis effuso sermone loquuntur, in promptum incidunt periculum.
- 7 Qui pluribus & inutilibus uerbis utitur, in iacturam temporis cadit, & mentes auditorum disturbat.
- 8 Plus est puero quinque ferre, quàm uiro forti uiginti.

Præfatio.

Iacet dominus Ruseus (vt ex præinsertis constat) clarè, & perquàm abundè, hanc materiam iuris Regaliæ nifus fuerit elucidare, si tamen rectè sensero, illum fuisse insequutum domini præceptum sub sequētibus uerbis. Leuitici 19. & 23. c. scriptū, Cūmq̃ue * messueris segetes terræ tuæ, nec remanentes spicas colliges, neque in uinea tua racemos, & grana decidentia congregabis, sed pauperibus & peregrinis carpēda dimittes, quod est dictū si glo. ibi astipulemur, quòd nostri antecessores, * omnia per sua scripta non capiunt, 2 sed quædam suis successoribus derelinquunt: quia sæpè Deus reuelauit paruulis, quod occultū fuit magnis, & vni quod latet aliis, Matthæi cap. 11. ibi, Abscondisti hæc sapientibus, & reuelasti ea paruulis, vrgent quæ de fatuo Parisien. tradunt Petr. de Ancha. Ioan. And. Card. & Panor. in ca. ad nostram. de consuetu. & de alio, de quo per glo.

Tractatus reuerendissimi

IN CHRISTO PATRIS ET DO-

mini, domini Petri Bertradi, iuris utriusque eximii professoris, episcopi Eduen. Sacrosanctæque Romanæ ecclesiæ presbyteri, Cardinalis tituli sancti Clementis. Altercationem omnium & singulorum, quæ ratione iurisdictionum ecclesiasticæ & secularis, per eum, & Electum Senonen. ex una. Et magistrum Petrum de Cugneriis, partibus altera, coram Philippo Francorum rege, & in præsentia quàm plurimorum ecclesiæ Gallicanæ prælatorum. Nonnullorumque regni Franciæ Baronum deducta, & diuersis diebus fuere proposita & allegata, continens.

Diuisio operis.

IN hoc enim tractatu, primò literæ regis, (per quas Eduen. episcopo mandat, quatinus certa die Parisius personaliter interfuit aduisus super certis rebus in eisdem literis designatis) ad verbum inseruntur.

Secundò, quòd ea die multi ex eis prælati, rege sedente, in propria comparuerunt, quibus, etiam & baronibus cõparëtibus, Præfatus de Cugneriis in publico, pro rege est locutus. Postq; aliqua verba, articulos prætèsa grauamina per ipsos ecclesiæ Gallicanæ prælatos iurisdictioni seculari illata cõtinentes, in medium de facto adducere est nisus, in quibus oïbus ipsius tractatus prima pars cõtinetur.

Secunda verò pars, ad dicta proposita, prout & ad ipsos articulos, primam responsionem per dominum Electum Senonen. die alia factam amplectitur.

Tertia, aliam & secundam respõsionem, ad quemlibet eorù articulorum particularè, per dictum dominum Eduen. episcopum habitam continet, in fine cuius, dictorum præ-

ri, sicut dictum est. Sed dominia rerum aliarum sunt apud singulos qui iuste acquirunt: verum est de dominio legali vel humano. Sed dominium diuinum est apud Deum. Nec est contradictio, diuersisque respectibus accepto dominio. Ad illa iura communia, quæ dicunt quod Imperator est dominus mundi. ff. ad leg. Ro. de iact. l. deprecatio. Responde vt notatur. C. de quadri. præscrip. l. bene à zennon.

FINIS:

Emendati, & ab erroribus purgati, Sumariisq; dotati, Tractatus tres præinserti fuerunt, per Do. Philippum Probum Bituricū, sacrorum Canonum doctorem. Postmodum in calcographia Renati Aprilis impressi, sumptibus tamen & expensis prouidi viri Galeoti à Prato, bibliopola, & ciuis Parisi. Anno à partu Virginis millesimo quingentesimo quinquagesimo primo, Pridie idus Nouembris.

¶ Laus Deo & Virgini matri.

Cum gratia & priuilegio.